

Det Radikale Venstres medlemmer af udvalget kan af en række årsager og trods fornuftige enkeltelementer ikke støtte lovforslaget.

Det Radikale Venstre har principielt være åben over for tanken om at sammenlægge universiteter og også universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Vi har lagt vægt på, at det skete ad frivillighedens vej. Vi har ønsket, at det skete på et gennemtænkt grundlag. Regeringens slagord om, at »stort bare er bedre« er pinligt overfladisk. Verdens førende universiteter udmærker sig netop ikke ved at være store, men velhavende. Vi noterer os da også, at regeringen på intet tidspunkt undervejs har kunnet fremlægge dokumentation for, at større enheder i sig selv er en garanti for bedre undervisning og forskning.

Fusionerne sker nu – formelt frivilligt, reelt under pres fra ministerens side. Vi er overbeviste om, at der også vil komme spændende og løfterige miljøer ud af fusionerne – til gavn for de studerende, medarbejderne og det omgivende samfund. Spørgsmålet er, om fusionerne også risikerer at have en negativ indflydelse på såvel universitetsforskningen som myndighedsbetjeningen. Regeringen har aldrig lagt skjul på sin ambition om at regulere universiteterne i detaljen og i øvrigt styre forskningen ind i bestemte spor. Med loven får regeringen endnu stærkere beføjelser til at blande sig i forskningen på landets universiteter. Dermed er den armslængde, der burde gælde mellem universiteternes forskning og det politiske niveau, ophævet. Det må nødvendigvis bekymre principielt. Praksis vil vise, om det er en begrundet frygt.

Det Radikale Venstre har fra første færd savnet en grundig forberedelse af det, der må siges at være nyere tids mest gennemgribende reform af universitetslandskabet. Man må undre sig over, at regeringen aldrig har fundet det nødvendigt at iværksætte et analysearbejde forud for beslutningen om disse omfattende fusioner. I andre sammenhænge er regeringen ellers ikke bleg for at iværksætte hel og halvårslige processer – med debatoplæg, møder og ekspertindlæg. Velfærdskommissionen, Globaliseringsrådet og nu Kvalitetsreformen er alle sådanne eksempler. En gennemgribende omlægning af danske universiteter og dermed dansk forskning var åbenbart ikke så vigtigt, at regeringen fandt det nødven-

digt med en grundig forberedelse og forudgående debat.

Resultatet har været en grumset proces – og det er fortsat under lovbehandlingen. Det kan f.eks. her bekymre stærkt, at regeringen insisterer på ikke at offentliggøre sektorforskningsinstitutionernes høringssvar – navnlig i betragtning af, at det ellers er kutyme at offentliggøre andre ministeriers høringssvar i forbindelse med lovbehandling. Det kan kun rejse mistanke om, at de pågældende sektorforskningsinstitutioner har skrevet noget i deres høringssvar, som regeringen ikke ønsker, at offentligheden får kendskab til. Tilbage er billedet af en regering, der udadtil skiltes med ytrings- og forskningsfrihed, alt imens den indadtil gør sit for at få forskerne og institutionerne til at makke ret.

Det store spørgsmål er, om universiteterne med reformen får bedst mulige forskningsbetingelser – når det gælder såvel universitets- som sektorforskningen. For nogle universiteter vil sektorforskningen veje særdeles tungt økonomisk. For DTU's vedkommende vil hele 42 pct. af universitetets samlede omsætning stamme fra myndighedsbetjening. Det skaber en økonomisk afhængighed, der stiller universitetet i en sårbar position over for en minister, der strengt taget efter blot to år kan vælge at fratage universitetet dets myndighedsopgaver. Denne økonomiske afhængighed kan man frygte vil presse forskerne/universiteterne til at være mere lydhorre over for ministres ønsker, end godt er – altså på bekostning af kvaliteten af både opgaveløsning og forskning.

Regeringen burde af samme grund have forpligtet sig til at gennemføre uafhængige og gerne internationale evalueringer af universiteternes myndighedsberedskab før en evt. beslutning om at sende opgaverne i udbud. Det ville have givet universiteterne en større sikkerhed for, at den objektive kvalitet af myndighedsbetjeningen ville være afgørende for, om universitetet kunne bevare opgaven.

En anden betænkelig nyskabelse i loven er bestemmelsen om, at videnskabsministeren fremover kan pålægge et universitet at udføre en bestemt opgave – også selv om det pågældende universitet ikke har en myndighedskontrakt med et ministerium. Dermed indføres et helt nyt princip i universitetsloven om, at en regering på tværs af alting kan gå direkte ind og bestemme,